

اشتباهات آماری یا بازی با آمار صادرات کشور

گزارشی در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۰ تحت عنوان "آمار صادرات کشور همچنان در پرده ابهام" توسط معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی منتشر شد که بر اساس داده های گمرک ایران اعلام شده تا تاریخ انتشار گزارش مزبور، مشخص شد که بدنبال افزایش غیر منطقی میانگین قیمت واحد صادرات بدون نفت خام کشور در آبان ماه و رسیدن آن به ۵۳۸ دلار در هر تن، این رقم در آذر ماه، افت شدیدی داشته و به ۱۶۰ دلار در هر تن رسیده است.

بعد از مشخص شدن این موضوع، گمرک در اقدامی به جای شفاف سازی و ارائه توضیحی در خصوص آمار مزبور، آمار ارزش صادرات در آبان ماه ۱۳۹۷ را تغییر داد (جدول ۱)؛ به نحوی که بدون تغییر آمار تجمعی مقداری و ارزشی صادرات کشور در نه ماهه ۱۳۹۷، میانگین قیمت های صادراتی در آبان ماه به ۳۴۷ دلار در هر تن و در آذر ماه نیز از ۱۶۰ دلار به ۲۹۰ دلار در هر تن، تغییر داده شد.

جدول ۱- تغییرات آمار صادرات بدون نفت خام گمرک طی دو ماه آبان و آذر ۱۳۹۷

تغییرات	آمار گزارش شده گمرک در هفته دوم دی ماه ۱۳۹۷		آمار گزارش شده گمرک در هفته اول دی ۱۳۹۷		ماه
	ارزش (میلیون دلار)	میزان (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	میزان (هزار تن)	
ارزش	-۱۵۲۴	-۱	۲,۷۶۷	۷,۹۷۰	آبان ۱۳۹۷
ارزش (میلیون دلار)	۱,۵۲۴	۱	۳,۳۹۱	۱۱,۶۷۱	آذر ۱۳۹۷
تجمعی هشت ماهه ۱۳۹۷	-۱۵۲۴	-۱	۲۹,۹۶۷	۷۵,۲۶۹	

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

در صورت پذیرش موضوع درج آمار اشتباه و بیش برآورد ارزش صادرات در آبان ماه ۱۳۹۷، لازم است موارد زیر نیز در اخبار گمرک و گزارشات سازمان توسعه تجارت کشور اصلاح شود:

- طبق خبر مورخ ۱۲ آذر ۱۳۹۷ گمرک با تیتیر خبری؛ "جزئیات تجارت خارجی کشور منتشر شد" رشد ارزشی صادرات در هشت ماهه ۱۳۹۷ معادل ۱۳ درصد و مازاد تراز تجاری معادل ۲ میلیارد دلار اعلام شده بود که با آمار جدید صادرات ماهیانه گمرک مربوط به نه ماه نخست سال ۱۳۹۷، تفاوت قابل توجهی دارد. لذا لازم است خبر مذکور به صورت رشد ۷,۵ درصدی (به جای ۱۳ درصدی) و تراز تجاری ۴۱۸ میلیون دلاری (به جای ۲ میلیارد دلاری) اصلاح شود.

- در گزارش سازمان توسعه تجارت مربوط به هشت ماهه سال ۱۳۹۷، وفق جدول (۲) برگرفته شده از سایت این سازمان، همچنان ارزش صادرات هشت ماهه، معادل ۳۱,۵ میلیارد دلار درج شده که بهتر بود گمرک بعد از تغییر

معاونت بررسی های اقتصادی

آمار آبان ماه! و کاهش ارزش صادرات هشت ماهه، موضوع را به سازمان توسعه تجارت هم منعکس می نمود تا آمار این سازمان هم به ۲۹,۹ میلیارد دلار تغییر یابد.

جدول ۲- آمار تجارت هشت ماهه ۹۷-۱۳۹۶

درصد تغییرات	ارزش هشت ماهه ۹۶ (میلیون دلار)	ارزش هشت ماهه ۹۷ (میلیون دلار)	
۱۳	۲۷۸۷۷	۳۱۴۹۱	صادرات غیر نفتی (کالا و میعانات گازی)
۲۳	۲۳۴۱۸	۲۸۷۱۵	صادرات غیر نفتی (بدون میعانات گازی)
-۱۴	۳۴۳۷۶	۲۹۵۴۹	واردات کالا
-۲	۶۲۲۵۳	۶۱۰۴۰	تجارت کل
۱۳۰	-۶۴۹۹	۱۹۴۲	تراز تجاری (با احتساب میعانات گازی)

دفتر برنامه ریزی، آمار و پژوهش های تجاری - گروه آمار - سازمان توسعه تجارت

در مجموع بنظر می رسد تردید و شبهات در آمارهای اقتصادی کشور به آمار گمرک هم سرایت کرده و احتمال نفوذ صلاح دیدها، ارائه تصویر واقعی از اقتصاد کشور را خدشه دار نموده است.